

Vergaderjaar 2018–2019

32 317

JBZ-Raad

JK

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 26 november 2018

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van het verslag van de informele JBZ-Raad van 12–13 juli 2018, door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aangeboden op 20 augustus 2018.² De leden van de fractie van de **PVV** hebben naar aanleiding hiervan op 12 oktober 2018 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 23 november 2018 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Nagel (50plus), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD, Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Gerkens (SP), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knapen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Wezel (SP), Bikker (CU), Overbeek (SP), Van Zandbrink (PvdA), Fiers PvdA), Andriessen (D66), Vink (D66), Van Leeuwen (PvdD)

² *Kamerstukken I*, 2017–2018, 32 317, JD.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 12 oktober 2018

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de informele JBZ-Raad van 12–13 juli 2018, door u aangeboden op 20 augustus 2018.³ De leden van de fractie van de **PVV** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de PVV-fractie lezen in het verslag het volgende ten aanzien van het concept van een regionaal ontschepingsmechanisme:

«Wat Nederland betreft is het voorstel van UNHCR en IOM, dat werd gepresenteerd voorafgaand aan de bespreking tijdens de laatste Europese Raad, een goede basis voor de verdere uitwerking van deze beide concepten. De regionale ontschepingsplatformen en gecontroleerde centra in de EU zijn in de Nederlandse visie gerelateerde concepten, die tezamen een voorspelbaar en verantwoordelijk mechanisme voor regionale ontschepping in de Middellandse Zee vormen. Aan beide kanten van de Middellandse Zee moeten dezelfde uitgangspunten voor ontschepping en daaropvolgende procedures worden toegepast op basis van nationale procedures met respect voor internationale kaders. Hier ligt wat Nederland betreft een gedeelde verantwoordelijkheid voor alle landen in het Middellandse Zeegebied. Daarbij is het zaak dat EU lidstaten solidariteit tonen door substantiële hervestiging van erkende vluchtelingen en asielzoekers vanuit Noord-Afrika alsmede door herplaatsing binnen de EU. Voor Nederland is het belangrijk dat deze samenwerking plaatsvindt binnen bestaande kaders. Dat UNHCR en IOM dit voorstel hebben gepresenteerd, biedt wat dat betreft vertrouwen.»⁴

Deze leden vragen of u kunt aangeven wat u concreet verstaat onder een «substantiële hervestiging». Welke aantallen zijn in dit verband «substantieel» en wat is het effect voor Nederland? Kunt u tevens aangeven of met «binnen de bestaande kaders» ook bedoeld wordt op de aantallen, of komen deze in de citaat genoemde hervestiging en herplaatsing bovenop eerder gemaakte afspraken? Kunt u ook aangeven hoe deze zogenaamde te tonen «solidariteit» zich verhoudt tot de reeds oplopende aantallen asielaanvragen in Nederland?⁵

U spreekt over een «gedeelde verantwoordelijkheid voor alle landen in het Middellandse Zeegebied». In het verslag van de Europese Raad van 19 en 20 september 2018 is in dit kader te lezen:

«De staatshoofden en regeringsleiders bespraken in deze context in het bijzonder versterking van de samenwerking met de zuidelijke oeverstaten van de Middellandse Zee. Overeenstemming bestond er over de wenselijkheid van een bijeenkomst met de landen van de Arabische Liga, zo mogelijk reeds begin 2019.»⁶

³ Kamerstukken I, 2017–2018, 32 317, JD.

⁴ Idem, pagina 3.

⁵ NOS, «Aantal asielzoekers stijgt, IND heeft meer personeel nodig», 2 oktober 2018, <https://nos.nl/artikel/2253082-aantal-asielzoekers-stijgt-ind-heeft-meer-personeel-nodig.html>.

⁶ Kamerstukken I, 2018–2019, 21 501-20, V, pagina 2.

Kunt u aangeven waarom, terwijl wordt gefocust op «landen in het Middellandse Zeegebied»/ »zuidelijke oeverstaten», er een bijeenkomst wordt georganiseerd met de landen van de Arabische Liga, die bestaat uit 22 islamitische landen waarvan een groot deel (zoals Saoedi-Arabië en de Golfstaten) niet aan de Middellandse Zee ligt? Kunt u tevens aangeven waarom een bijeenkomst met de Arabische Liga wenselijk wordt geacht, zo vragen de leden van de PVV-fractie. Kunt u aangeven of in het verleden op Europees niveau op het gebied van migratie eerder afspraken zijn gemaakt met de Arabische Liga (sinds de oprichting van deze organisatie)? Zo ja, welke afspraken zijn er dan gemaakt en met welke effecten?

Het verslag stelt verder in hoofdstuk 2 (Versterking politiesamenwerking – bestrijding migrantensmokkel en wijkpolitie):

«De Commissie vroeg om voorzichtigheid bij de boodschap in de documenten. Er wordt volgens hen systemisch een verband geïmpliceerd tussen migratie en veiligheid. Terwijl volgens de Commissie migratie en diversiteit als zodanig geen veiligheidsrisico's met zich meebrengt.»⁷

Kunt u aangeven of u deze opvatting van de Europese Commissie deelt? Zo ja, kunt u duidelijk aangeven welke concrete gegevens ten aanzien van migratie en veiligheid in betreffende documenten u in twijfel trekt? Zo nee, heeft u afstand genomen van deze stellingname? Bent u bereid om betreffende documenten beschikbaar te stellen? Zo nee, waarom niet, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

De leden van de commissie zien uw antwoord met belangstelling en bij voorkeur binnen vier weken tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
R.G.J. Dercksen

⁷ *Kamerstukken I, 2017–2018, 32 317, JD, pagina 5.*

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 november 2018

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/ JBZ-Raad van de Eerste Kamer hebben op 12 oktober jl. aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aanvullende vragen gesteld naar aanleiding van het verslag van de informele JBZ-Raad van 12–13 juli 2018.⁸ Hierbij ontvangt uw Kamer een reactie op deze aanvullende vragen, mede namens de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast gebruik ik graag deze gelegenheid om u, zoals ik op 17 april jl. heb toegezegd, nader te informeren over de vraag of in de nieuwe Dublinregelgeving is verankerd dat gezinsleden die zich in de EU bevinden en de procedures rondom gezinshereniging afwachten niet onnodig naar een derde land buiten de EU worden teruggestuurd.

De leden van de PVV-fractie vragen mede naar aanleiding van de toelichting op het voorstel van UNHCR en IOM met betrekking tot de ontscheping hoe de substantiële hervestiging zal worden ingevuld. Zoals in eerdere brieven is aangegeven alsook in het verslag, dient dit voorstel nader te worden uitgewerkt. De Europese Commissie werkt hier samen aan met IOM, UNHCR en partners rond het Middellandse Zeegebied. Dit vergt tijd. Wat de effecten daarvoor zullen zijn op onder andere de Nederlandse hervestigingsinzet, valt dus niet te zeggen. Het regeerakkoord laat echter de mogelijkheid om in aanvulling op het nationale quotum de Nederlandse bijdrage via hervestiging te vergroten indien dit de uitvoering van Europese afspraken ondersteunt die leiden tot een significante daling van het aantal irreguliere aankomsten. Zolang deze afspraken er niet zijn, houdt het kabinet vast aan de huidige hervestigingsinzet die u bekend is.

De bijeenkomst met de Arabische Liga, waarnaar in het verslag van de Europese Raad van 19 en 20 september jl. wordt verwezen, betreft een algemene, brede bijeenkomst waar naar verwachting meerdere onderwerpen zullen worden besproken. Het is weinig zinvol om alleen met de Arabische Liga te spreken over ontscheping rond de Middellandse Zee, omdat, zoals u ook constateert, maar een beperkt aantal landen van Arabische Liga aan de Middellandse Zee liggen. Wat wel geldt, is dat meerdere van deze landen zelf belangrijke herkomstlanden zijn van asielzoekers en/of migranten in Europa en dat zij een belangrijke rol spelen in de ontwikkelingen in bijvoorbeeld Syrië en Libië. Daarnaast zijn sommige leden van de Arabische Liga (m.n. Libanon en Jordanië) ook belangrijke landen van bestemming c.q. opvang van migranten en vluchtelingen in de regio. De EU hecht er, net als het kabinet, dan ook aan om met deze regionale partners in gesprek te gaan. Net als de EU dat ook doet met de Afrikaanse Unie en andere regionale samenwerkingsverbanden. Het doel is niet om migratieafspraken te maken. Dat is in het verleden ook niet gedaan. Doel is wel om de samenwerking te versterken om beter grip te krijgen op irreguliere migratie naar Europa.

Ten aanzien van de vraag van de PVV-fractie of het kabinet de opvattingen van de Europese Commissie ten aanzien van migratie deelt, verwijs ik u kortheidshalve naar de integrale migratieagenda van het kabinet. Migratie heeft een grote invloed op de Nederlandse maatschappij, nu en in de

⁸ *Kamerstukken I, 2017–2018, 32 317, JD.*

toekomst. Het kabinet erkent de complexiteit van dit vraagstuk dat meerdere thema's raakt: opvang, huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, participatie, integratie, openbare orde en terugkeer. Het kabinet is het eens met de Commissie dat er sprake moet zijn van een gebalanceerde boodschap vanuit de EU waarin deze facetten worden betrokken. Bovendien past een dergelijke boodschap ook bij de ambitie om de samenwerking met belangrijke landen in de regio, herkomst- en transitlanden, te verstevigen, wat een belangrijk onderdeel is van de Europese inzet op dit onderwerp. Omdat het een document van het Oostenrijks voorzitterschap betreft is het niet aan het kabinet om eenzijdig te beslissen over openbaarmaking. Het document werd ter plekke uitgedeeld als zogenoemd zaaldocument door het Oostenrijks voorzitterschap en is geen formeel document van de instellingen van de EU. Het kabinet memoreert tevens dat het een informele JBZ-raad betrof, waar geen sprake is van besluitvorming.

Positie van gezinsleden in de nieuwe Dublinregelgeving

Op 17 april 2018 heb ik met uw vaste commissie voor Immigratie & Asiel/JBZ-Raad gesproken over de stand van zaken van de Europese voorstellen inzake de herziening van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS). Tijdens dat overleg heb ik toegezegd uw Kamer in een later stadium te informeren over de vraag of in de nieuwe Dublinregelgeving is verankerd dat gezinsleden die zich in de EU bevinden en de procedures rondom gezinshereniging afwachten niet onnodig naar een derde land buiten de EU worden teruggestuurd. Hierbij voldoe ik aan deze toezegging.

Op 6 mei 2016 heeft de Europese Commissie een voorstel voor een herziening van de Dublinverordening gepubliceerd. Ten aanzien van dit voorstel hebben de lidstaten nog geen Raadspositie bereikt. In het meest recente concept is niet meer verplichtend opgenomen dat de Dublinlidstaat waar het asielverzoek is ingediend eerst moet toetsen of de asielzoeker afkomstig is uit een veilig land van herkomst of veilig derde land voordat deze toekomt aan de toets of op basis van de Dublincriteria een andere Dublinlidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van dat asielverzoek. Wel wordt aan de lidstaten de ruimte geboden om dit te doen. Hiermee is het systeem meer flexibel gemaakt, omdat het de lidstaten de mogelijkheid biedt om per zaak te kijken wat het meest haalbaar en/of effectief is. Zo kan het in de situatie dat er migratieafspraken zijn gemaakt tussen de EU en een derde land of in de situatie dat de (gedwongen) terugkeer naar een veilig herkomstland aannemelijk is, effectiever zijn om het asielverzoek direct af te wijzen in plaats van die persoon eerst over te dragen naar een andere Dublinlidstaat die dan op diezelfde gronden het asielverzoek afwijst. Het neerleggen in de GEAS-wetgeving dat gezinsleden die zich in de EU bevinden, voorafgaande aan een Dublinoverdracht, per definitie niet naar een land buiten de EU kunnen worden teruggestuurd, is niet mijn inzet. De GEAS-wetgeving ziet immers op de behandeling van asielverzoeken (is er een aanleiding om asielbescherming in de EU te bieden) en niet op de behandeling van verzoeken om gezinshereniging. Om voor gezinshereniging in aanmerking te komen gelden andere procedures en kaders, die onder meer zijn neergelegd in de EU-Gezinsherenigingsrichtlijn (2003/86), waarbij gunstiger voorwaarden voor vluchtelingen gelden.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
M.G.J. Harbers